

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za trisopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

Domače in razne novice.

* **Častno občanstvo.** — Posebna deputacija iz René je prinesla veleč. g. dr. Antonu Gregorčiču diplom častnega občanstva. V soboto je bila enaka deputacija od županstva Medana pri visokor. g. Alfredu grofu Coroniniju in mu izročila diplom častnega občanstva.

* **Osebnosti.** — Na graškem vseučilišču je bil povišan v doktorja prava g. Adolf vitez Böckmann iz Gorice. — G. kr. sodni avskultant M. Fabijan v Motovunu je preložen v Sezano.

* **„Goriška ljudska posojilnica“** zadnji čas napreduje nepričakovano naglo. V celem letu 1894. je imela komaj 150.000 prometa, a letos v prvih sedmih mesecih ga je bilo že 253.000 gld.; ako pojde tako dalje, bo letos blizu 450.000 gld.

Ta naš prvi denarni zavod ima še lepo prihodnost pred sabo; ako se ga Slovenci v okolici nekoliko bolj oprimejo, bo lahko v 3 do 4 letih že milijon prometa. S čistim dobičkom se bo dalo veliko dobrega storiti. — Zlasti v Solkanu, Podgori, Št. Andrežu, Vrtojbi, Biljah ima posojilnica še malo posla, a ljudje se preveč zatekajo k oderuhom, ki strahovito molzejo. Obljubljenih nam je več groznih zgledov, katere podamo ljudem v pouk.

Službo knjigovodje je dobil g. Josip Štukelj, solicator pri c. kr. notarju g. Janku Rahnetu v Ilirski Bistrici; službo nastopi 15. t. m.

* **Laške mestne šole.** — Kolika razsipnost vlada v Gorici v tem pogledu, bodi razvidno iz teh podatkov:

V šestrazredno deško šolo na Generališču se je vpisalo v začetku leta 279 dečkov; med letom jih je odšlo 10, ostalo še 269. Na vsakega učitelja je prišlo torej le 43 dečkov.

V štirirazredno deško šolo pod Kapelo se je vpisalo 195 dečkov; med letom odšlo 9. — Na vsakega učitelja po 46 dečkov.

V trirazrednici v ulici Vogel se je vpisalo 125 dečkov, trije so odšli, da jih je ostalo na vsakega učitelja po 40.

V deklško šolo v ulici sv. Ivana so se vpisale 403 učenke, odpadlo jih je 14. Ker je bilo na tem zavodu nič manj nego 9 učiteljic in 2 podučiteljici (poleg še ena za ročna dela še posebej), pride na eno učiteljico po celih — 35 učenk.

Ne zavidamo učiteljskemu osebju, da ima tako zelo olajšano svojo nalogo, ali vprašamo: kako hočejo pa 500 slov. otrok spraviti v — štiri razrede! — Iz gornjih števil je pa razvidno, kakó slabo so obiskane laške šole, a še med to mladino je veliko Slovencev, ponekod do polovice. Kje so pa laški otroci „puro sangue“!

* **Varujte se oderuhov.** — Naši ljudje so pomilovanja vredne molzne krave oderuhov, tujih, in čisto tudi domačih. Kdor hoče dobro našemu ljudstvu, naj ga svari pred oderuhi. Čestokrat smo se uverili, da zadolženi posestniki v najbližji okolici mesta niso niti vedeli za „Goriško ljudsko posojilnico“; za njo so izvedeli, ko je bilo že prepozno, ko niti ona ni mogla več pomagati. Najbližja okolica je najslabša v tem pogledu. — Gospodje duhovniki bi storili ljudstvu ve-

liko dobroto, ako bi ga v cerkvi svarili pred oderuhi in priporočali domače denarne zavode.

* **Kaka doslednost.** — Znani ljudje uprav ginljivo govoré o ubogem kmetu in delavcu. O, kakó srčna ljubezen jim puhti iz ust, — toda le toliko časa, dokler kmet in delavec ponižno molčita in prikimujeta raznim neumnostim, katere jim hoté prodali za suho zlato. — Ali čujte! V Št. Petru so se oglašili za besedo gg. Perozzi, Mozetič, Prinčič, Makuc — in glejte prijatelje kmeta in delavca, kakó surovo zabavljajo proti tem možem, kako se ž njimi norčujejo! — In zakaj? Zato, ker možje niso trgali hlač po vseučiliščih. Ako bi bil marsikdo naših priprostih mož pohajal le toliko časa v razne šole, kolikor podgorski Pavletič študira jus, bi bili stokrat boljši govorniki od njega. — Čemu torej zabavljanje in zmerjanje raznih mož, če tudi niso doktorji? Seveda: ponižno uklanjanje in poljubovanje rok, le hlapčevanje, to jim ugaja!

* **Velik dež** smo imeli v noči od nedelje na ponedeljek, a zjutraj je bilo zopet vse jasno. — Veliko drv in hlodov, baje Lenassijskih, je splavalo dalje po Soči proti Furlaniji.

* **13 ur dela na dan!** — V Kormjunu ima g. Gius. Nagles delavnico za razmotavanje svilodov; delavke so uprežene v to delo od 5. zjutraj do 7. zvečer za malo plačo. 27. pr. m. pa je ustavilo delo vseh 150 delavk; zahtevajo le 11-urno delo na dan. Ta zahteva je pač opravičena. — Sicer pa tudi gospodarju na cvetó rožice, kajti konkurenca je grozna. Takó je večinoma v naših krajih!

* **Namakanje tržiške ravani.** — Kakó piškava je s tem podjetjem, o tem smo govorili čestokrat prav obsirno. Da so Fulani sami zelo nasprotni temu podjetju, je znana resnica; to pa se je pokazalo posebno živo pri obnem zboru konsorcija, ki se je vrtil v Ronkah 22. pr. m. Predsedoval je vitez Dottori. Govoril je silnih težavah, ki so doletele konsorcij; dalje, da vlada hoče dati dalje potrebnih 650.000 gld., in sicer 450.000 kot podporo in 200.000 kot posojilo, ako konsorcij sprejme. — O tej točki se je unela viharna razprava. Conte Tulio je predlagal, naj zbor danes ne sklepa o tem nič definitivnega, ker vlada še ni rešila utoka, ki zahteva likvidacijo. Ker se predlogu tega govornika ni ugodilo, je conte Tulli zapustil zbor s somišljeniki vred; vendar je ostalo pri zboru še toliko nasprotnikov, da so imeli vsi 400 glasov, dočim je večina za namene konsorcija znašala 2000 glasov.

In vendar požira tako podjetje kar milijone! Nekateri ljudje bodo imeli seveda velikanski dobiček, ali večina bo še huje obložena s plačili!

* **Prinos k ravnopravnosti pri finančni oblasti na Primorskem.** — „Edinost“ je prinesla že neštivilnokrat pritožbe proti postopanju finančnih oblastij v jezikovnem pogledu. Na svoje pritožbe je dobila tudi uradne popravke. Ali kakor bi se ž njo norčevala, je doposlala finančna oblast sami „Edinosti“ plačilni nalog v nemškem jeziku. Dobro pristavlja k temu „Edinost“: Ako se torej finančna oblast upa pošiljati nemške plačilne naloge celo listu, ki vodi neprestano borbo za enakopravnost našega jezika pri finančnih oblastih; listu, ki je gla-

silo jedinega slovenskega političnega društva na ozemlju tržaško-istrskem; listu, v kojem so tako rekoč utelesena narodna stremljenja Slovencev in Hrvatov; listu, o katerem bi morala vedeti finančna oblast, da mu veljavata ne le doslednost in pravica, ampak tudi sveta dolžnost, da najodločneje odkloni sleherni poskus kršenja v zakonih zjamčene ravnopravnosti — ako se more kaj takega dogoditi našemu listu, potem si pa prav lahko seštejemo na prstih, kakó se vrši enakopravnost, kadar imajo slavne oblasti posla s priprostim, neukim in boječim ljudstvom!! Kaj nam pomagajo vsi popravki in vsa lepa zatrdila slavnega ravnateljstva, ako pa njega podrejeni organi vrše tako prakso.

* **„Katoliška“ polemika.** — V „Primorcem“ 12. maja t. l. smo naznanili, da mislimo dodajati še prilogo „Delavec“,... „ako si pridobimo med delavci kaj več naročnikov“.

„Primorec“ je že zdaj zelo obsiren za 80 ubornih novčičev na leto; ako odštejemo poštino, nam ostane za vse drugo le 56 kr., a za to svotico izhaja list redno na 8 straneh. Še le letos bi se nam list izplačal, ako vsi naročniki storé svojo dolžnost; ako tega ne storijo, bo zguba tudi letos. — Priloga „Delavec“ bi stala zopet novih 400 gld. brez uredniškega dela. — Ali naročnine nikakor nečemo povišati, kajti znano nam je, da še teh 80 novč. ljudje težko plačujejo; zató je pač naravno, da vabimo le na naročbo, da list bolj razširimo med ljudstvo in pridobimo sredstev za izdajanje priloge, kajti mi nimamo v kotu tiste čudodelne nove mošne, ki bi bila vedno polna.

Naš katoliški „Prim. List“ pa nam je odgovoril zadnjč takó-le: Obljubili ste pač, izdajati prilogo, pa samo, če najdete dovolj naročnikov. „Gšeft“ je „gšeft“. In na to je še dostavil: „Kedor sicer priznava, da je potrebna organizacija delavskih stanov, pa je ne mara pospeševati, dokler ni gotov, da mu kaj nese; kdor pozna delavce in kmete samo tedaj, kedar mu donasajo trdo zaslužene groše za „Primorca“ itd. — — —

Kdo bi mislil, da je mogoče pisariti kaj takega! Ne, „da kaj nese“, ampak, „da se stroški pokrijejo“, to je bil naš namen. Ako je mogoče govoriti o hrepenenju, „da bi kaj neslo“, tedaj moramo to reči o „Prim. Listu“. Kaj, ali ne zahteva dr. Mahnič za ta listič 1 gld. 30 kr., kar je vsaj 40% dražje od „Primorca“? Ako bi izhajal „Primorec“ trikrat na mesec, bi veljal po sedanji meri le 1 gld. 20 kr., a bi obsegal vedno 8 strani berila, dočim ga prinaša „P. L.“, navadno 4 in največ 6. — In prav ta „P. L.“ se drzne blatiti naše rodoljubje, ako hočemo dodajati še prilogo, ne da bi povečali ceno, pač pa, da le vabimo k naročevanju delavce, katerim bi bila priloga v prvi vrsti namenjena? Ako ni delavcev med naročniki, tedaj tudi priloge „Delavec“ ni potreba!

Evo dokaz, s kakimi sredstvi hočejo blatiti naše pošteno ime. Dr. Mahnič dobiva za vsako urico poučevanja v semenišču štiri goldinarje, če ne več; več let je bil vodja malega semenišča, kjer je imel zastoj hrano in stanovanje, pri vsem tem zahteva za „P. L.“ po 1 gld. 30 kr. in po 50 kr. za vsak zvezek „Rimskega Katolika“. Zakaj ne razpošilja zastoj svojih listov?

Kdo jože od njega?! Ali mi, ki za 10 ur dela ne dobimo 4 gld?!

Kakošna polemika! Zares, kaj takega je mogoče le pri nas Slovincih, ki imamo takó grozno srečno srečo, da se nam je rodil mož, ki ma ha z nečuvno drznostjo po vseh tistih, kateri ne zajemamo svojih nazorov in mislij iz onih zastarelih «špehov», iz katerih on sreba svojo učenost. Kdor se drzne očitati «gšeft» in koristolovje nam, ko hočemo izdajati «Primorca» na 12 takih straneh za ubornih 80 kr., ako bo toliko naročnikov, da vsaj stroške pokrijemo, takega človeka naj imenujejo naši razsodni čitatelji z edino pravim naslovom.

* Izlet pevskega društva „Nabrežina“ v Vipavo se je vršil 26. pr. m. po naznanjenem redu v največjo zadovoljnost vseh udeležencev. Pri sv. maši v Logu je zbor krasno pel; cerkev je bila natlačena ljudij od blizu in daleč. — Skupni obed je bil „pod skalo“; došlo je tudi mnogo domačinov. — V gostilni pri Perhavcu se je razvila prav živahna domača zabava; Vipavci so pogostili drage goste z izbornim rizlingom. Med petjem in oduševljenimi napitnicami je le prekmalu potekel čas in ob 9. uri so se Nabrežinci odpravili proti domu. Ves trg je bil na nogah in je oduševljeno pozdravljaj vrle nabrežinske slavce. — Tudi župan g. Hrovatin je pogostil Nabrežince.

* „Posojilnica v cerkvi“. — Na našo vest pod tem naslovom v predzadnji številki smo prejeli že zadnjič ta-le popravke:

Slavnemu uredništvu „Primorca“
v Gorici.

Vsled § 19. tisk. zak. prosim, da vsprejmete v prih. št. 15. „Primorca“ sledeči popravek, nanašajoč se na novico v istem „Primorcu“ dne 7. julija t. l. št. 14. naslovljeno „Posojilnica v cerkvi“.

1.) Ni res, da nisem naznanil v cerkvi čegav denar izposodimo, pač pa sem naznanil, da bo imela orehovska cerkev v kratkem 1200 gdl., katere moramo koj obrestno naloziti;

2.) Ni res toraj, da denar ni cerkven a da je zaseben;

3. Ni res, da ključarji nič ne vedó o tem denarju ključarji orehovski.

V Biljah dne 17. julija 1896

Ivan Rojec, kurat.

Dostavek uredništva. — Ker g. vikarij že popravlja „vsled“ (!) § 19. t. z., menimo, da bi ga moral prej poznati. Ker ga ne pozna in se je naslanjal nanj, zato popravka nismo prinesli v 15. št.; danes smo ga priobčili iz lastnega nagiba. — Med tem časom smo poizvedovali pri nekaterih biljenskih možeh, ki so nam potrdili, da g. vikarij ni povedal, čegav denar je. — Ali so pa orehovski ključarji vedeli o njem že takrat — ali morda šele zdaj vedó, tega g. vikarij ni povedal.

* Predrznost vojaškega kapelnika. — Že večkrat smo se pritoževali tudi mi proti kapelniku goriške posadke, poitalijančenemu Madjarju. A to, kar si je ta gospod dovolil že dvakrat pri nastopih goriške vojaške godbe v Trstu, presega že vse meje! V predvečer zborovanja „Lega Nazionale“ je dal igrati razdražljivo pesem „Lasse pur che i canti e subi“ v ljudskem vrtu v Trstu, čemur so Tržačani burno pritrjevali. Proti temu, Slovane in druge neitalijanske narodnosti v Trstu razžaljujočemu činu, se je pritožil odbor političnega društva „Edinost“ pri vojaškem poveljniku, ki je obljubil, ukreniti nekaj v tem smislu. Koliko in kaj je poveljništvo ukrenilo, da c. kr. vojaška godba ne žali čuvstva avstrijskih državljanov, nam kaže zopet dejstvo, da je ista godba svirala pod istim kapelnikom in na istem prostoru v Trstu glasovito prepovedano pesem „Lega Nazionale“. — To vse se nam dozdeva, kakor bi bile vojaške godbe v popolni oblasti tržaških rdečkarjev. — Vročekrvnega gospoda kapelnika naj bi poslali v Kalabrijo ali pa v njegovo domovino Madjarsko, da si ohladi gorke živce!

Pripovedujejo, da je vojaška godba svirala isto pesem tudi v nedeljo večer pri Dreherju. — Treba se bo pritožiti pri ministerstvu proti takó drznemu žaljenju Slovincem.

* Volilni redi trgovinskih zbornic.

— Kakor poročajo časopisi se nekoliko premeni volilni red za trgovinske zbornice ko pride v veljavo novi davčni zakon. Premeni se v tem smislu, da se dosedanjim volilcem vzlic ponižanju davkov varuje volilna pravica. Ako se bode vlada pri tem ozirala na mnenje trgovskih zbornic samih, najbrž ne bode hitela s temi premembami. Večino v največ trgovskih zbornicah imajo slovenski nasprotniki in tem bi bilo še ljubše, da nekaj manjših obrtnikov zgubi volilno pravico, kajti potem bi bilo še bolj gotovo, da v trgovskih zbornicah obdrže še dolgo večino. V mnogih deželah so te zbornice še jedino zavetje za nemške liberalce, v Gorici in Trstu pa za Italijane. Le redke so tiste zbornice, v katerih imajo mali obrtniki kaj upliva. Mej temi je tudi goriška. Zato so se pa skoro vse trgovske zbornice tudi upirale obrtni zakonodaji.

* Kdo je govoril resnico? — Kakor znano, sta „Mattino“ in „Triesterica“ dokazovala uprav sumljivo gostobesednostjo, da se je res pohabljal stroj parnika „Risano“, ki je imel odvesti „Sokolove“ izletnike v Devin. Tem zanimiveje je, kar piše o tem list „Eco del Litorale“ — koji list je gotovo vzvišen nad sumom kakega posebnega prijateljstva do Slovanov, kamo-li strankarstva istim v prid. Listu „Eco“ pišejo iz Trsta: „Slovensko društvo „Sokol“ je name-ravalo prirediti izlet s parnikom v Devin; dotična oznanila so bila prilepljena po vseh vogalih mesta. A parnik, ki naj bi bil prevel člene onega društva, je bil prav isti „Piranese“, ki se je onih dveh dni dvojezičnih napisov udeležil toli živo z zastavami, balončki itd. Morate misliti, kakov hrup je nastal proti lastniku istega iz vseh mest istrskih, ne izvzemši našega, ki nikakor ne zostaja glede narodnega položaja. No, toliki so bili protesti proti tej nakani, da je kar hkratu „Sokolu“ došla vest, češ, kakor da vsled ne znam kakega pehabljenja „Piranese“ ni možno prevesti člene na zaželjeni cilj. Kaj storiti v tej zadregi? Vodstvo „Sokola“ šlo je iskat drugega parnika, in po nekoliko težavah je res našlo parnik „Risano“, ki naj bi bil v ono nedeljo popoldne, komaj dospevši iz Pulja, prevel člene slovenskega društva. Sledila so hitro nova oznanila, da se bode izlet vršil na parniku „Risano“. Toda lastniki „Risana“ so delali račun brez krčmarja, ali bolje rečeno brez prebivalstva istrskega, ki je, doznavši o stvari, dalo malo razumeti kapitanu, da, kakor hitro bi imenovani parnik služil označenemu namenu, bi ga jeli bojkotovati. Kako se torej rešili iz te nevarnosti med Scilo in Karibdo? Zgodovina pripoveduje, (kar je potrdila tudi oficijozna „Adria“), da se je „Risano“ kar hkratu ustavil dospevši v nedeljo v pristanišče. Dogodilo se je neko „pohabljenje“ v stroju. Dali so se potrebni znaki in kmalu potem so pritali parnik do Rive Sanità, kjer so bili že zbrani členi „Sokola“. — V tem poročilu laškega konservativnega lista je sicer toliko pomote, da parnika „Risano“ niso privlekli, ampak je lepo sam priplul do obrežja. Toda to je le postranska stvar; glavna stvar je za nas ta — in mi smo hvaležni goriškemu listu na tem potrdilu —, da se je iz vseh mest istrskih in tudi iz tržaškega pritiskalo na lastnike parnika „Risano“, in da so se isti tudi udali temu pritisku. To pripoznanje lista „Eco“ jemljemo na znanje v dokaz, da stvar vendar ni bila tako nedolžna, kakor sta po vsej sili hotela dokazati „Triesterica“ in „Mattino“.

Državni pravdnik v Gorici g. Franc Canèvari je bil nepričakovano imenovan svetnikom višjega deželnega sodišča v Trstu. Ker pričakujemo, da naši poslanci povejo o svojem času neprikrito pravo besedo na primernem mestu o pravosodnih odnošajih na Primorskem, se vzdržimo o imenovanju samem vsake daljše besede, da ne pridemo s cenzuro v navskrižje. — Slovenska deželna večina na Goriškem pa zdaj pričakuje, da bo vsaj na njegovo mesto imenovan s poseben mož, ki bo poznal v besedi in pismu slovenski jezik. Kdo tega ne zmore, ni sposoben za načelnika kakemu javnemu uradu na Goriškem.

Smrtna kosa. — 24. pr. m. je umrl v Gorici na Placuti, kjer je bival veliko let, preč. g. Anton Diach, bivši profesor goriške realke; star je bil 66 let. — Svečan pogreb je bil v nedeljo ob 6. pop., z realkega poslopja je plapolala črna zastava. Ravnatelj pa je zbral k pogrebu učiteljev in učencev, kolikor se je dalo, ker so počitnice.

Dne 26. pa je umrl znaní trgovec s sadjem g. Giovanni Torelli v Vrtni ulici. Pogreb je bil v torek ob 6. zveč. Trgovski stan je bil pri pogrebu jako dobro zastopan. N. p. v m.!

Slogina protislovja. — Neki dr. Agnul (zakaj ne dr. Lupo?) je iznašel velikansko protislovje; evo ga:

V nedeljo ob 3. pop., pripoveduje v „C.“, je šla dolga vrsta otrok „Sloginih“ zavodov proti Mirnu. Ako pa naredé v toliki vročini takó dolgo pot, zakaj bi ne mogli hoditi tudi v Catinellijsvo vojašnico?

Ta dr. Agnul je najiven mož. Ako gredó otroci na izlet v Miren, kaj to njemu mari? Prostovoljni izlet je vse nekaj drugega nego stirikratna hoja v Catinellijsvo podrtijo na skrajnem koncu mesta, kar dá za mnogo otrok po dve do štiri ure na dan same hoje. Saj se Podturenci hočejo šolo za svoje predmestje v središču in ne ob meji. Tako logiko naj gre dr. Agnul prodajat v Furlanijo!

Iz Gorice nam piše slovenski oče: Neki dr. Agnul piše na sv. Ane dan „Corrieru“, da so šli otroci „Slogine“ šole preteklo nedeljo popoldne ob hudi vročini v Miren, a v šolo v Podturn pa da nočejo hoditi itd. Dr. Agnul! Najprvo Vam povem, da društvo „Sloga“ ni bilo v nikaki zvezi s tem izletom, ampak nekateri slovenski roditelji in več slovenskih otrok iz raznih sol smo želeli romati na božjo pot k Mariji Devici na Grad pri Mirnu, da se zahvalimo Bogu in Materi Božji za prejete dobrote; pri tej priliki smo pa molili tudi za dobrotnike, ki so nam dozdej vzdržavali „Slogino“ šolo v sredi mesta in h krati tudi se sveti Porodnici priporočili in Boga prosili, naj bi goriškim starašinom omehčal sreca, da s pričetkom sol. leta pripravijo slovensko šolo v središču mesta na primernem kraju mesto Podturnske kosarne v smislu ukaza vis. ministerstva za bogočastje in uk z dne 16. decembra pr. l. Upajmo, da bode opravičena prošnja uslišana.

Jeden v imenu več slov. roditeljev.

I nostri bimbi. — Pod tem naslovom pripoveduje „C.“ z vidno zadovoljnostjo, da se je neka deklica Slovincu takó-le odrezala na njegov slovenski ogovor: „No capissi, no soi selava jò!“ — In deklica je hčerka — slovenske matere.

V dostavek to-le:

Neki Slovenec je poprašal židovskega dečka: „Kaj je tvoj oče?“ — Deček je odgovoril: „Vende roba — ai selafs!“ Če bi teh ne bilo, bi oče tudi — „robe ne prodajal“. In takó je v Gorici povsod! Le psujte, že pride dan — obračuna.

Predrznost laška in nemška. Pišejo nam: — „Nekega dne se je peljala iz Gorice proti Ajdovščini nemška dama nabirat za „katoliški nemški schulverein“. Menda so se povsod Slovenci zavedali svoje dolžnosti, kajti v petek se je dama s klobukom na glavi vračala peš proti Gorici. Na zadnji postaji v Šempasu je dobila še nekoliko „hrena“.

Tudi neki Venuttijev agent je po Vipavski dolini nabiral odjemalcev ali kupcev; govoril je celó laški. Na ugovor, da Slovenci vendar ne morejo kupovati pri Venuttiju, se je agent odrezal, da Venuttiju je vse edno — Grk ali Slovenec.

Za predelsko železnico se vrši še vedno hud časnikarski boj. Opazujemo, da se javno mnenje čedalje bolj bliža predelski železnici.

Mlekarska društva na Tolminkem si je ogledaval prošli mesec c. kr. mlekarski nadzornik v poljedelskem ministerstvu gosp. Vincenc Chalaussek; prišel je čez Predel. Spoznal je, da naša mlekarska društva potrebujejo izdatnih prememb. Več o tem v „Gospodarskem Listu“.

Strela je ubila danes štirinajst dni posestnika Tomaža Rutarja z Modreje pri sv. Luciji, ko so vrh Bučenice spravljali v kupe seno, boječi se dežja; njegovega dvanajstletnega brata je le malo ožgala in omamila. Obča je žalost po mladem in razumnem kmetovalcu, ki je bil tudi občinski starešina.

Iz Grgarja. — „Častitemu gospodu dopisniku iz Grgarja na njegov dopis v cenjeni „Soči“ od 10. julija t. l. št. 28. odgovorjam, da me g. pevovodja ne prezira, marveč v popolni prijaznosti sem pri njem; petje pa v kljub borni zmanjšani plači lepo napreduje. Čemu bi torej te laži bobnal med svet? Peter Ternovec tenorist“.

V Devinu torej res otvori „Lega Nazionale“ svojo šolo. Zdaj začne lov na otroke! Ako bi storili tamošnji zavedni možje svojo dolžnost, brez ozira za zamero na levo ali na desno, ne bi se bilo treba bati te šole. Toda — nevarnost je zares velika, ker . . . . se nikdo ne zgane. Pa bi se hotelo, naj bo Devin središče novemu c. kr. sodišču za Slovence! Rodoljubi, storite vendar svojo sveto narodno dolžnost! Varujte otročiče svojih znancev, sosedov, prijateljev, da jih ne ulovijo v lahonske mreže!

* **Brošurica o židih.** — Ponatisnili smo iz „Soče“ razpravo „Židovsko pravoslovje v Talmudu“ Knjižica obsega 20 stranic. Cena 10 kr. s poštnino vred. Kdor jih naroči 100 iztisov jih dobi za gl. 4, 50 pa za gl. 2:50, 20 za gl. 1:20. Kdor more, naj si jo naroči! Slučajni izsti prebitek porabimo za pridobitev in natis novih spisov o židovstvu.

Društvene vesti.

* **Vabilo** na slavnostno otvoritev Triglavske kočice „Slovenskega planinskega društva“, katera se bode vršila v ponedeljek dne 10. avgusta t. l. na Kredarici. Vzpored: Odhod iz Ljubljane v nedeljo, 9. avgusta t. l. zjutraj ob 7. uri 10 minut, oziroma iz Šiške ob 7. uri 18 minut, prihod na Dovje ob 9. 44 minut dopoldne. Kosilo v Mojstrani pri Smercu. Odhod iz Mojstrane ob 12. uri opoldne skozi Kot. Prihod do nove kočice na Kredarici ob 7. uri zvečer. Po dohodu v kočico odpočitek in večerja; potem (po domačem redu do 10. ure) zabava: petje, kres in žarnice. drugo jutro ob 4. uri odhod na Triglav, prihod na vrh ob 5. uri. Po povratku z vrha ob 9. zjutraj svečana blagoslovitev in otvoritev kočice. Ob 11. uri dopoldne odhod iz kočice skozi Kot ali Krmo v Mojstrano, prihod v Mojstrano ob 5. uri popoldne. V Šmerčevi gostilnici odpočitek in večerja. Odhod v Ljubljano dne 10. avgusta ob 6. uri 27 minut zvečer, oziroma po noči dne 11. avgusta ob 3. uri 22 minut, ali dopoldne ob 9. uri 11 minut. Prihod v Ljubljano dne 10. avgusta ob 9. uri 4 minute zvečer, oziroma dne 11. avgusta ob 5. uri 52 minut zjutraj, ali ob 11. uri 25 minut dopoldne. Za dobra ležišča je v najudobnejši opravljeni koči dovolj preskrbljeno. Spalnica spodnja za gospode in gornja za dame kurjena; takisto obednica ob kuhinji topla. Kdor ne zmore hoje do vrh Triglava, počaka na Kredarici, odkoder je do malega takó velikanski in krasen razgled, kakor z vrha — celó na morje. Živeža in pijače bo obilo dobiti v koči; za pot se vsak lahko preskrbi pri g. Šmercu v Mojstrani. Slavnostna otvoritev je tako urejena, da se vsak turist utegne udeležiti sv. maše ali zjutraj v Ljubljani ali pa ob 10. uri potem na Dovjem. Častiti rojaki in prijatelji! „Slov. planinsko društvo“ je srečno dogotovilo malo pod vrhom najvišje, dá, najvišje slovenske gore, veličastnega Triglava, postavljeni planinski dom, močen in ličen, trden in pripraven, najudobnejše urejen in opravljen. Draga je ta imenitna, iz stoletnih masecnov zgrajena domača stavba, a ne predraga za naš sloveči, od nekdanj slovenski Triglav, ne predraga za nje preugodno, visoko lego in nje velerazgledno stojišče. Neprecenljive vrednosti pa je ta prelepi gorski dom tudi zategadelj, ker z njim smo rešili domačo čast trdno in neomajno. S to veselo

in ponosno zavestjo prevladno vabimo: Prispejte, častiti rojaki in prijatelji, od blizu in daleč dne 10. avgusta na jasno, razgledno Kredarico, da dostojno in slovesno otvorimo tu na široki, prijazni planici stoječi novi planinski dom, ter da poselimo tudi nebotični vrh sivega očaka Triglava in pozdravimo iz slavitega Aljezevega stolpa prelepo zemljo slovensko in nje vrli rod. Pridite in poslavite z nami preveseli slovenski praznik! S planinskim pozdravom

„Slov. plan. društvo“.

Ostala Slovenija.

Trst. Na petrazredni deški šoli „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Trstu je minulo leto poučevalo šest učnih močij z veroučiteljem vred in bilo koncem leta 216 učencev, od katerih jih je 165 napredovalo in 51 zaostalo. Na dvorazredni dekliški šoli so poučevale štiri učne moči in je bilo 114 učenk, od katerih jih je 86 uspevalo in 28 zaostalo. V obeh tržaških vrtcih družbe sv. Cirila in Metoda sta bili dve vrtnarici in je prihajalo 106 otrok. Številke o obisku zavodov družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu kažejo, da je v Trstu slovenska šola potrebna, dokazujejo pa tudi, kako važno kulturno nalogo ondu vrši omenjena družba. — Na c. kr. ljudski šoli za dečke v Trstu je bilo 1222 otrok. Glavno šolo je obiskovalo 647, podružno pa 575. Po narodnosti je bilo 703 Italijanov (1), 312 Slovanov in le 207 Nemcev. Dasi je najmanj Nemcev, šolski pouk je bil nemški. Koliko je Slovanov všteto mej Italijane in Nemce, tega ne pove šolsko poročilo, a skoraj gotovo je, da je vsaj polovica otrok slovanske rodovine. — Na enaki šoli za deklice je bilo 840 učenk. Po narodnosti 460 Italijank, 223 Nemk in 142 Slovenk. Tudi v ti šoli je bila nemščina učni jezik. Kar se dostaja narodnostnega razmerja, velja gornja opazka tudi za deklice. — 12. pr. m., uprav onega dne, ko so hoteli italijanski gospodje v Trstu preprečiti izlet tržaškega Sokola v Devin, je priredila „Società delle Regate“ v barkovljanskem zalivu dirko. Sodelovali so tudi nemški veslarji društva „Eintracht“. Italijani so bili popolnoma gotovi zmage veslarjev društva „Unione ginnastica“ — a delali so račun brez krčmarja tudi sedaj, kajti na vsej črti in pri vseh točkah so zmagali Nemci ter odnesli vse nagrade Italijanom pred nosom. Radi tega sramotnega poraza so začeli zabavljati čez Nemce, ki imajo debelo kožo ter se dosti ne zmenijo za strupeno bruhanje italijanske prosvete. Da proslavijo to zmago, priredili so 19. pr. m. izlet v Devin, kjer so povzdigovali do nebes nemško moč na morju — pri popivanju na dvorišču gospoda Plesa. — 19. pr. m. so hoteli rodoljubi odkriti nagrobni spomenik pok. Drag. Martelancu na pokopališču v Barkovljah. Previdni mestni magistrat je to prepovedal radi javnega miru! In to se dogaja v prosvitljenem 19. stoletju! — Rinaldini je odpotoval na šesttedenski dopust na Koroško. Pisali so, da pojde uživati prve dneve pokoja na Bled. Ne vemo, ako so bila resnična taka poročila. Mogoče je, da je ekscelenca spremenil svoj program z ozirom na dejstvo, ker obišče Bled tudi ministerski predsednik B adeni, ki mu je podpisal mozoče neljubi dopust? Gospodu vitezu želimo trajnega dopusta!

Statistiški podatki o narodnostnem stanju v Trstu in okolici v letih 1857 in 1890. — Nimamo pri rokah sedaj nikakih statističnih podatkov o narodnostih odošnjih v Trstu z okolico vred, niti iz leta 1850, niti iz prejšnjih časov. Imao jih pa iz leta 1857. in navajamo jih tu z onimi številjenja od 31. decembra 1890., to je zadnjega številjenja, ki so ga dale izvesti državne oblasti. S tem dajemo priliko vsakemu mislečemu človeku, da more primerjati te podatke ter da si s tem napravi svojo lastno sodbo. Po službeni statistiki, piše „Edinost“, ki jo je izdala c. k. vlada l. 1857., je bilo v tem letu v Trstu z okolico: Slovencev 52%, nad polovica vseh prebivalcev, Italijanov 37%, nekaj nad jedno tretjino

vseh prebivalcev. Ostalih, največ Nemcev in Židov, koje poslednje pa so tedaj istotako šteli kakor posebno narodnost, je bilo 11%, torej nad jedno desetino.

Po službenem popisu iz leta 1890, koje je istotako izdala c. k. vlada, bilo je tega leta v Trstu in njega okolici: Slovencev 27.000 (in to v mestu 8000, v predmestjih 9000, in v okolici 10.000), v odstotkih nekaj nad 20% ali jedna petina vseh prebivalcev; Italijanov je bilo 98.900 (in to v mestu 85.000, v predmestjih 13.000, v okolici 900), v odstotkih 75%; ali tri četrtnine vseh prebivalcev, Nemcev 6500, torej niti ne polnih 5%, ali jedna dvajsetina vseh prebivalcev! Kdor ima oči, naj gleda, kdor ima ušesa, naj posluša, kdor ima mozga, naj razmišlja!

Istra. — V Jelšanah bodo kmalu občinske volitve. Ta popolnoma slovenska občina ima za župana nekega Nemca, ki prezira slovenščino, in se kedar jo rabi, je to le na sramoto slovenskemu jeziku. Upa se splošno, da si izvolijo tamošnji Slovenci sposobne možje, ki bodo znali zastopati ne samo koristi občine, nego tudi narodno čast na slovenskih tleh. — Kako namerujejo postopati Italijani v Istri pri splošni volitvi v V. skupini in kakih sredstev se bodo posluževali, kaže že sedaj njih postopanje o priliki popisa onih volilcev, ki spadajo v to skupino. Proti jasnemu določilu zakona so razposlali naredbo podžupanom onih občin, kjer gospodujejo, naj opišejo vse možke, ki so dovršili 24. leto in «znajo čitati in pisati». Ker je v Istri zelo veliko nepismenih mož, ki se pa prištevajo k Slovanom in kot taki bi pomogli k zmagi našemu kandidatu v tej skupini, so «iztuhtali» gospodje način, kako bi opeharili Slované v tem pogledu. No, pravočasno obveščeni, upamo, da se postavijo po robu taki naredbi vsi naši razumniki v Istri ter da bodo zahtevali, da se zakon tolmači po svojem jasnem besedilu. — Pri žrebanju porotnikov v Rovinju sta prišla v listo izmed 45 porotnikov z namestniki vred — menda niti ne popolna dva Hrvata. — V bužetskem sodnem okraju je uzročil vihar ogromno škodo. Ploha je uničila seno na travnikih, odplavila prst in kamenje nanesa na polja. Česar ni uničila ploha — je pobila toča. — Deželni poslanec dekan Kompare je poročal svojim volilcem v Šmarju pri Kopru v nedeljo 19. pr. m. Shod je bil dobro obiskan. — Na puljskem gimnaziju je bilo 40 Hrvatov, 23 Slovencev, 25 Nemcev, 125 Italijanov, 1 Srb, 1 Čeh in 1 Oger. V primeri z lanskim letom razvidimo, da se je slovanska mladež pomnožila skoro za polovico, med tem, ko sta nemška in italijanska ostala pri istem številu. Lansko leto je bilo namreč na gimnaziju 29 Hrvatov, 10 Slovencev, a Italijanov 123 in Nemcev 27. Slovanskih dijakov ima ta gimnazij torej 75. — Dne 30. t. se je vršil občni zbor isterske družbe sv. Cirila in Metoda. — Dr. Konrad Janežič otvori svojo odvetniško pisarno na Voloskem. V Slovincu dr. Janežiču dobodo isterski trpini vrlega in odločnega zagovornika svojih pravic. Gosp. dr. Janežič pozna isterske razmere, ker je bil perovodja pri dr. Laginju v Pulju. Novemu odvetniku želimo obilo uspeha! — Dne 27., 28. in 29. t. m. so se vendar vršile občinske volitve v Moščenicah. O izidu poročajo: Narodna stranka je zmagala!

Kranjska. — Mej društvenimi vestmi prinašamo vabilo k XI. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, na kar opozarjamo čitatelje. — V Nove mestu je izvoljen županom dr. Schegula. — Ministerski predsednik B adeni pride 3. avgusta na Bled, 4. pa v Ljubljano, kjer si ogleda vse znamenitejše reči. Ministerskemu predsedniku na čast priredi se zvečer bakljada in serenada, katere se udeležijo „Sokol“, gasilno društvo, veteranski zbor, pevci „Glasbene Matice“, „Ljubljane“, „Slavca“ in „Filharmoničnega društva“ s sodelovanjem vojaške godbe, katero je c. kr. vojno ministerstvo v ta namen blagovoljno dovolilo. Slovenski pevci bodo peli pri tej priliki Nedvedovega „Popotnika“ in Hajdrihovo „Jadransko morje“, nemski pa Pibrov „Deutscher Festgesang“. S cesarsko himno bo končana

serenada. Ob 11. uri 57 minut odpelje se grof Badeni na kolodvor ter se vrne s ponočnim brzovlakom na Dunaj. Vstop na peron južne železnice dovoljen bode le proti vstopnicam. — Izlet društva „Pravnika“ bode letos dne 6. septembra v Divačo. Odbor je to sklenil na podlagi poročil, katera so mu došla od primorskih društvnikov. Divača je skoro jednako priročen kraj isterskim, goriškim in tržaškimi pravnikom ter tudi menj oddaljen za društvnike tudi iz drugih krajev. Poleg tega je v okolici mnogo prirodnih znamenitosti, katere si na izletu marsikdo rad ogleda. — „Gorenjski Sokol“ v Kranju vrlo napreduje. Kranjsko prebivalstvo ga podpira s pristopanjem k društvu. Le v enem dnevu je dobil 25 članov. Vsa zavednejša mladina se ga oklepa. Takó je prav! — V Toplicah na Dolenjskem, ki so bile pogorele lansko leto, so zgradili zopet nova stanovanja, posebno pripravna za tuje, ki pridejo okrevat v ta lepi slovenski kraj. Stanovanja so lepa in zračna, narava je prekrasna, sprehajališča so prijetna, gozdovi so senčati, sploh je kraj diven, kjer je okrevalo v zdravju že na tisoče ljudi. Priporočamo rojakom ta kraj za poletni čas!

Štajerska. — Na realkah na Štajerskem uvedejo pouk veronauka, kar ne ugaja tamošnjim liberalnim krogom, češ, da bo to oviralo pri napredovanju v drugih predmetih. Ne vemo primera, kjer je veronauk škodil; da pa koristi, je neovrščljiva resnica. — Pri občinski volitvi v Slatini so zmagali Slovenci v tretjem in drugem razredu. — „Domovina“ prinaša pod zaglavjem „Na delo“ obširen članek o pripravah za deželnozborske volitve. V njem povdarja zlasti potrebo popolne solidarnosti slovenskih volilcev, ker ni dvoma, da bodo nemški liberalci in nacijonalci, dasi se sicer koljejo na življenje in smrt, vendar postopali soglasno in složno povsod, koder se je boriti zoper Slovence. — Celjski okrajni zastop si je izvolil načelnikom dr. Srnca, namestnikom pa dr. Dečka. — „Celjski Sokol“ je sklenil udeležiti se slavnosti „Pevskega društva“ v Brezicah. Koncerte bo vodil skladatelj F. S. Vilhar iz Zagreba. Sodelovala bodo razun že priznanjenih društev še pevsko društvo „Zora“ iz Karlova in „Slavec“ iz Ljubljane. — Umrli je dež. poslanec sodni pristav dr. Wakann, hudi nasprotnik Slovencev.

„Slovenska“ gimnazija v Celju. — Minolo je prvo leto celjskemu nemštvu tolikanj nevarnega zavoda! Oživotvorjen je bil s prvim razredom. Poučevali so voditelj prof. I. Glovacky in še jeden profesor, jeden namestnik in katehet. Meseca januarja je ministerstvo dovolilo, da se razred razdeli na dva oddelka. Šolsko leto se je sklenilo s 70 učenci, ki so vsi naznanili slovenščino kot materni jezik. Med njimi je bilo 6 Kranjcev, drugi so Štajerci. Odličnjakov je 6, propadlih 8. S slovenskim učnim jezikom so se učili tile predmeti: verouk, latinščina, slovenščina in matematika; z nemškimi pa: nemščina, geografija in prirodopis. (In to se imenuje „slovenski“ gimnazij!) Na korist revnih učencev so rodoljubi ustanovili podporno društvo, ki je imelo 487 fl. 70 kr. dohodkov v denarji, in vrhu tega je razdelilo nekaj knjig in obleke. Ta lepi vspeh kaže, s kolikim zanimanjem gojijo razumniki potrebni zavod.

Koroško. „Mir“ poroča: Dne 8. t. m. vršile so se za občino Plajberg nove volitve, ki so za slovensko stranko, kakor drugače ni bilo pričakovati, žalostno izpadle. V tretjem razredu zmagala je naša stranka s tremi odborniki: v prvem razredu ni bilo upanja do zmage, v drugem pa je propadla za štiri glasove. Razume se, da je bil pritisk neznosen, kakoršen je povsod v takih krajih, kjer se nahajajo fužine. Ali tudi proti temu bi bila naša stranka zmagala, ali pa si priborila vsaj jednako število glasov, da nista dva povsem neodvisna kmeta, katera sta prej za gotovo objubila, da hočeta voliti z našo stranko, v zadnjem trenutku izneverila se dani svoji besedi ter potegnili za nasprotniki. Tako je prišlo, da so naši lastni domačini pomagali nasprotnikom do zmage, zapustivši svoje rojake v odločilnem trenutku. — Deželnozborski

volilni red koroški ni dobil najvišjega potrjenja. O tem je bil obveščen koroški deželni odbor. Liberalci so želeli, da se ta volilni red potrdil. Z njim so mislili rešiti za-se vsaj nekaj mandatov kmetskih občin, dočim so sedaj vsi v nevarnosti. Po novem volilnem redu bi se bili napravili manjši volilni okraji, katerih bi vsak volil jednega poslanca, dočim sedaj volijo po dva poslanca. Volilni okraji so se pa takó razdelili, da bi jih bilo kolikor je moč liberalcem zagotovljenih. Z novim volilnim redom bi se bile upeljale tudi neposredne deželnozborske volitve v kmetskih občinah.

*Slovenske šole v Ameriki. — V Zjedinenih državah živi po sodbi slovenskih duhovnikov kakih 80.000 Slovencev in Hrvatov. Slednjih je razmeroma malo, največ je Kranjcev in Primorcev. Za slovenstvo so izseljenci največ izgubljeni, namreč tisti, kateri se ne vrnejo več v staro domovino, kajti otroci izseljencev se poameričanijo jako hitro. Vzgoje se v angleškem jeziku in le redki so tisti, kateri so zmožni slovenščine, tudi če so stariši zavedni narodni ljudje. Kriva je tega seveda v prvi vrsti šola, kajti Slovenci v Ameriki so navezani na angleške šole. Slovenskih šol do najnovejših časov sploh ni bilo. Prvo slovensko šolo v Ameriki je osnoval slovenski duhovnik g. Šušteršič iz Glinec. Ta šola v Jollietu III. uspeva jako dobro. Gospod Šušteršič je naučil dve pristni Američanski slovenskega jezika tako dobro, da zdaj poučujeta v njegovi šoli v slovenskem jeziku. Ti dve dami govorita slovenski tako pravilno in gladko, da je veselje ju poslušati. Razen te so v Zjedinenih državah še tri druge slovenske šole. Pater Ciril Zupan je v Pueblo Col. osnoval slovensko šolo, F. Bernik pri Sv. Stefanu v gozdu Min., generalni vikarij gosp. Buh pa v Toweru Min. angleško-slovensko šolo. Če pomislimo, da so ti vrli duhovniki iz svojih močij, brez zunanje podpore osnovali te šole, jim moramo biti od srca hvaležni. Za ohranitev slovenskega življa je s tem seveda še bore malo storjeno, v to treba sistematičnega dela po vzgledu v Ameriki živečih Čehov.

*Slovenska godba v Ameriki. — V Biwabiku (Minn.) sta rojaka gospoda Brozič in Zorman ustanovila slovensko godbo. Pri godbi so sami Slovenci.

Razgled po svetu.

Avstrija. — V dobro poučenih političnih krogih se zatrjuje, da še nikakor ni gotovo, da pride pogodba z Ogersko že na jesen pred avstrijsko in pred ogersko zbornico. Vlada se boji, da bi opozicijske stranke skušale z obstrukcijo preprečiti parlamentarno rešitev predloga. Ministerski predsednik odpotuje v kratkem v Ischl k cesarju in tam se reši to vprašanje. V slučaju, ko bi vlada spoznala, da s sedanjim parlamentom ni rešiti pogodbe, bi se državni zbor takoj razpustil. — Generalni štrajk delavcev v Neunkirchenu, ki je trajal šest tednov, je končal. V vseh tovarnah se je delo zopet začelo. — Na praški pošti je bilo ukradeno pismo s 16.000 goldinarji eraričnega denarja. Sum je letel na uradnika Horna, katerega so zaprli. — 20. pr. m. je končalo 30 let, odkar so zmagali pri Visu hrabri naši mornarji italijanskega pohlepnega leva, ki je hotel zagospodovati nad vsem morjem adrijanskim. Dunajski veterani so prostavili ta dan slavnostno. In mi Primorci, kaj smo storili, da proslavimo svojo zmago? Mi smo spali, dočim so se ponašali Nemci tujim perjem! — Avstrijska nadvojvodinja Marija Doroteja se je zaročila z vojvodo Filipom Orleanskim. — Na Dunaju je bil 20. pr. m. shod starih katoličanov, katerega so se udeležili tudi zastopniki evangelikov, anglikanov in pravoslavnikov. Na shodu so govorili proli najnovejši papeževi encikliki o zjedinenju cerkvá in so sklenili resolucijo v tem smislu. — Najvišje sodišče je v nekem posebnem slučaju odločilo, da doktorstvo več ne zadošča, da se kdo zapiše v seznam odvetniških kandidatov, temveč je potrebno, da je z vspehom napravil vse tri teoretične državne izpite. — Dunajski mestni magistrat je

odklonil prošnjo dunajskih Čehov za podporo češki ljudski soli društva „Komenský“, kar pomeni, da je nemški volk premenjal dlako, nraje pa ne. — Z Dunaja poročajo, da je vlada v neugodnem položaju ozirom na pogodbo z Ogersko. Vladi sta se sporazumeli glede na odstotke, namreč 65:35. Kako jo zasuče pa zbornica, je vprašanje. Uprav radi te pogodbe se je unela živahna razprava mej polvladnima „Fremdenblattem“ in „Pester Lloydom“. Trdi se, da je avstrijska vlada dala ogerski ugodne pogoje v nekaterih slučajih, samo da se doseže sporazum v glavnem odstotku. S temi pogoji avstrijske vlade bi Madjarji baje pokrili oni razloček, kateri bi morali plačati več v glavnem odstotku. Vladi sta se sicer sporazumeli, a sta delali račun brez krčmarja. Z ene strani naša zbornica gotovo ne bo bila sama sebe v lice, z druge pa groze Madjarji, da sedanja madjarska zbornica ne poviša odstotka. Piše se tudi, da je vsa reč le maslo in dogovor mej dunajskimi liberalci in Madjarji, katerega so imeli o priliki obiska v Budimpešti v svrhu, da spravijo v zadrego Badenijevo ministerstvo. — To vse se piše in govori, a verovatno se more to in ono. — Umrli je na Dunaju Vincenc Hasemayr, senatski predsednik najvišjega sodišča in član gospodske zbornice.

Ogerska. — Doslej so imeli Ogrji poroto samo za slučaj tiskovnih pravn. Sedaj pa namerujejo dati oblast porotnikom, da bodo mogli soditi tudi ostalim prostim zločinom, kakor pri nas. Zakon je že izdelan v tem smislu. — V Munkaču so položili temeljni kamen Arpadovemu spomeniku, ki se povzdigne v proslavo milenija. — Madjarjem svetujejo z Nemškega, naj se pobotajo z Romunci in ogerskimi Nemci (Saksi), da bodo močnejši nasproti slovenskemu življu na znotraj in zunaj. — Dunajskih listov poročilo, da je ministerski predsednik Banffy zahteval od vseh, vladni stranki pripadajočih poslancev, reverz, s katerim so se zavezali, da v slučaju nove izvolitve v drž. zbor ne bodo nasprotovali z avstrijsko vlado dogovorjeni svoti 65:35, je povsem resnično. Vladni krogi so silno neprijetno zadeti, da je stvar prišla v javnost. Listi so vest demontovali, a je resnična. Znan je tisti poslanec, kateri je to tajnost izdal. — Kakor znano, so Madjari pozvali poročevalce, kateri so se udeležili kronanja v Moskvi, na milenijsko razstavo v Budimpešto, ponudivši jim najobsežnišo gostoljubnost. Iz Moskve do avstrijske meje plačala je zanje vožnino ogerska vlada v vozovih I. reda. Na meji so jih vsprejeli odposlanci vlade. V Pešti so imeli vse zastonj. Kdor je hotel potovati po Transilvaniji, dobil je listek brezplačno za vse tamošnje železnice, kakor tudi za Bosno in Hercegovino. Posebno so pa Madjari odlikovali Ruse. Povsodi so jih zvali, gostili, povsod jim napivali itd. Tudi neprijetne spomine na Villagos skušali so Madjari obrniti v prosep nove smeri. „Silno ste nas takrat namazali od zadaj“ — pravili so Rusom. Ali srce ni od zadaj, zato pa naše srce nezna ter noče vedeti o tem, kar je zadaj“. Pozornost za ruske časnikarje prelevila se je v sport. Prišli so n. pr. v glavno cerkev. Vsprejel jih je ne le predsednik, ampak tudi škof. Obiskali so ministra notranjih del. Že po preteku pol ure vrnil jim je isti obisk. Obiskali so mineralno kopel. Ponudili so jim kopelji zastonj. Na banketu so povsod igrali rusko himno in marzeljezo. Na nekem obedu je dal znani pisatelj Moric Jokay vsem poročevalcem svoje slike, vsakemu Rusu pa je napisal na iste: „Narodi ne poznajo narodne nevoščljivosti, ona je dogma le lažiprorokom. Dolžnost pisateljev je širiti med narode čut bratske ljubezni. Literatura je last svobodnega mnenja. Nazdravljam ruskim časnikarjem ter ruskemu narodu, ki je izbran k velikemu poslanju v prosep civilizacije“. — Razstavo je obiskalo že nad 1.500.000 oseb. Prišli so na sled slepariji pri oddaji ustopnic k razstavi. Škodo cenijo na 10—15.000 gld. — Podzemeljska električna železnica na razstavi je ustavljena, ker so se zgodile nekatere nesreče radi nedostatnega tehniškega nadzovanja. Kar dva vagona sta se užgala; več oseb je bilo ranjenih. Vse kaže, da je bila

velika sila pri pripravljanju za razstavo. — O draginji pri razstavi se širijo še vedno čudni glasovi. Tako n. p. poročajo češki „Nar Listy“, da je obiskala razstavo nadvojvodinja Štefanija v spremstvu štirih dvorjanic (dvorske dame). Zavžila je nekaj jedil, in da bi to plačala, ji ni zadostovalo 110 gld., katere so imele pri sebi dvorjanice! Nismo bili zraven, vendar prodamo, kakor smo kupili! — Nekega svojega poslanca so počastili volilci v občini Papač z gnjilimi jajci; revež je moral bežati in zahvaliti se orožnike, da se mu ni godilo še slabše. — Prošli teden je bil v Ištu pri cesarju minister Banffy. — Vlada je izdala ukaz, da se morajo popisati premoženja srbskih cerkvâ na Ogerskem. To pa radi tega, ker so se pokazali veliki neredi v upravi cerkvenih zakladov, ki so že priznanjeni državnim pravnostvom.

Ostale države. — Italijanska zbornica se je šla 21. pr. m. Novo ministerstvo se je predstavilo zbornici pod Rudinijevim predsedništvom. V novo ministerstvo so vstopili kot zunanji minister Visconti Venosta, vojni Pelloux in še nekateri drugi. V tej prvi seji je že ropotal Imbriani ter izjavil, da italijanska vojska nima druge naloge nego to, da zavaruje Avstriji posest italijanskih dežel ter da prepreči ustanek v Trstu in drugih deželah (se ve da v Avstriji!) — Glasilo ruske vlade „Nord“ javlja, da je zagotovljen prihod ruskega carja v Pariz. — V Gurihu (Švica) sta ubila dva Laha nekega domačina. Množica ljudstva je vsled tega začela loviti vse Lahe po krčmah ter jih pretepavala. Veliko Lahov je bilo močno ranjenih, a vse laške krčme so razdejane. Ker je poseglo vmes redarstvo ter zaprlo nekatere razgrajalce, je napadla množica redarstveno poslopje ter pobila okna in vrata. Izgredni proti Lahom so se ponovili. — V Londonu se je vršil mejnarodni socijalistiški shod, pri katerem so bili zastopani tudi Slovenci in Hrvatje po svojih odposlancih. Pri otvoritvi je začela živahna razprava o vprašanju, ali se imajo pripustiti zborovanju tudi anarhisti. Zbor je sklenil, da imajo pristop samo socijalisti. — Krečansko vprašanje zanima danes vso Evropo uprav tako kot pred meseci Abesinsko. Ustaja vedno raste, ker turška vojska ni zmožna, ga udušiti, a ostal je brezuspešen korak evropskih velevladstij, da bi končal ustanek z lepa. Sedaj poročajo, da misli Rusija odločno poseči vmes, ker je že opomnila Turčijo, da ne misli mirno gledati klanje kristijanov. Sam ruski car je baje izrazil svojo nevoljo in misel, da se spremeni ruska taktika v politiki v kolikor se dostaja krečanske ustaje. Tudi avstrijska diplomacija je postala odločnejša proti Turčiji. Iz vsega se da sklepati, da se bliža odločen čas, ki bo usodepolen za Turčijo, ako sama pravočasno ne uduši ustaneka. Kaj se zgodi, ako bo morala posredovati Rusija z orožjem v roki in kake važnosti bi bil ta korak v evropskem koncertu, je umevno slehernemu razumniku. Ruski upliv na Balkanu bi se razširil in z njim tudi moč balkanskih Slovanov. V kratkem bodemo na čistem v tem pogledu, a dotlej moramo opazovati le vrenje na vshodu in njega razvoj. — Prošli teden so zaprli v Barceloni (na Španjskem) najbogatejšega tovarnarja, ker je dal zaveščice nekemu anarhistu, ki je sodeloval pri zadnjih atentatih. Tovarnar pride pred vojaško sodišče. — V Bruselju so zmagali liberalci pri baš zvršenih občinskih volitvah. Za liberalci so dobili največ glasov socijalisti, dočim klerikalci najmanj. V ministerskem svetu se je kralj potegoval za splošno dolžnost službovanja pri vojakihih ter za spremembo volilnega reda v smislu, da dobi svoje zastopnike v zbornici tudi srednji stan, ki pripada liberalcem. To kraljevo potegovanje za liberalce jezi klerikalce. Pri narodni slavnosti so pa socijalisti demonstrirali proti kralju in kraljici s klici „živela republika“ ter s petjem prevratnih pesmij. — V Parizu so odkrili spomenik Julesu Ferry, bivšemu ministru. Pri odkritju spomenika je govoril zunanji minister Hanotoux ter poudarjal potrebo evropskega miru. — Umrli je istotam državnik Spuller, ki se je odlikoval na časniskem

polju. — V španski zbornici so poslanci interpelovali vlado radi ustaje v Kubi in radi tega, ker vojaštvo ne dobiva plače. Ker je vlada v zadregi radi teh interpelacij, ki se ponavljajo dnevoma, kolonijški minister radi tega niti ne prihaja k sejam, da mu ni potreba odgovarjati. Na mesto njega pa pere vlado naučni ministar in spravlja iz zadrege z navadnim izgovorom, da ni dobro poučen v kolonijški politiki ter da bo vlada poizvedovala itd. Tako se „najlepše“ izvleče iz zadrege! — Pišejo, a ne potrjuje se vest, da se zaroči italijanski kraljevič z eno črnogorsko kneginjo, v katero se je zaljubil v Moskvi o priliki kronanja. — Ali je mogoča zveza Savojev s slovansko vladarsko hišo in kako bi se to tolmačilo v irredentovskih krogih v Avstriji in Italiji? Na odgovor smo zelo radovedni. — Matabeli v Afriki so porazili neki angleški voj, ki je hotel zavzeti neko pozicijo Matabelov. — Dr. Jameson je obsojen na 15 mesecev ječe, njegovi spremljevalci pa od 7—10. — O nemški prosveti v Afriki poročajo zopet grde reči. Neki nemški uradnik, po imenu Schröder, je ubijal zamorce kot muhe, oskrnjeval deklice, a one, ki se mu niso udale, je pa žive trpinčil. Nekega slugo je privezal ob drevo, namazal s sladko tvarino ter ga držal v tem položaju štiri ure, da so ga muhe vsega pokrile in pikale. To je že drugi slučaj, ki se je zgodil v Afriki, da so nemški uradniki trpinčili zamorce. Tako prosveto širijo torej Nemci v »divjih« deželah.

Raznoterosti.

* **Pijani porotniki.** — Meseca maja t. l. je bila pred porotnim sodiščem v Binghamtonu (Zjedinjene države severnoameriške) obsojena neka ženska zaradi umora na smrt, ker so jo porotniki soglasno proglasili krivo. Ta obsodba je povzročila mnogo hrupa, kajti obtoženki ne le ni bila dokazana nje krivda, ampak marsikoga okolnost je govorila popolnoma njej v prilog, dokazuje nje nekrivdo. In vendar so se „posvetovali“ porotniki 1½ ure in potem soglasno izjavili, da je obtoženka kriva umora. Splošno pozornost pa je vzbudila okolnost, da so bili porotniki, ko so vstopili po končanem posvetovanju v dvorano, nekako — čudni. Jeden izmed njih je celó tako omahoval, da so ga morali nesti iz dvorane, posaditi ga v voz in ga poslati domov. Poizvedovanje je dokazalo, da so porotniki med posvetovanjem — pili žganje in da so ostali tako dolgo v svoji sobi. Ker so torej izrekli porotniki svojo razsodbo v pijanosti, uložil je branitelj obsojene ženske utok na više sodišče, koje je razveljavilo obsodbo.

* **Izginoli milijoni.** — Pariski „Petit Journal“ javlja o velikem skandalu, ki pride skoro v javnost vsled zapravljivosti mestne uprave. Govori se, da primanjkuje v občinskih blagajnah okolo 40 milijonov frankov. Tega denarja pa da ni nihče poveril; ta primanjkljaj je pripisati le zapravljivosti mestne uprave in samovoljni uporabi izdatnih svot za nepotrebne stroške.

* **Čudna poroka.** — Te dni poročil se je neki parček v mestu A. v Italiji pred magistratnim uradnikom. Dotični „sindaco“, ki je vezal par, je bil prej sodnik in je včasih zelo raztrešen. Ko je bil prečital zakonite uvodne formule, vprašal je nevesto, kakor veleva zakon, da-li hoče tega in tega svojim zakonskim možem. Nevesta je zasepetala svoj sakramentalni „da“. V tem pa je sindak v svoji raztrešenosti že pozabil, da vrši poroko, in domišljal si je, da je sodnik ter da ima obtoženca pred seboj. Obrnil se je do ženina resnobnim vprašanjem: „Kaj imate reči v svojo obrambo?“ — Tableau!

* **Razkrinkan kavalir.** — Dober teden je hodil po Ljubljani jako eleganten gospod finega vedenja, kateri se je predstavljaj kot „višji nadzornik Gizela-zavarovalnice“, kateri lep naslov je ljubljanskim meščanom silno imponiral, celo tistim, ki so gospoda K. M. poznali bliže se izza časa, ko si je kot trgovski pomočnik pošteno služil vsakdanji kruh. Višji nadzornik je bil jako prijazen in se je časih ponižal tako daleč, da je izvolil

od tega ali onega gospoda vzeti kaj malega na posodo. Kot gourmand je seveda kmalu izvedel, da je restavracija na južnem kolodvoru jedna najboljših v našem mestu, in ko se je o resničnosti te govorice osebno prepričal, je povabil nekaj znancev na diné v to restavracijo. Znanci so se seveda povabilu z veseljem odzvali. Jedila so bila delikatna, pijača izborna. Vesela družba je mnogo dobrega zavžila in mnogo finega vinca popila, tudi pušila je, seveda najfinejše smodke. Po dineju je gospod višji nadzornik natakarku zaupno povedal, da slučajno nima pri sebi denarja, da plača stroške o drugi priliki. V restavraciji na južnem kolodvoru obrajtajo sicer vsakega dobrega gosta, a le, če je tudi dober plačnik, slabih žal pa nečejo razumeti. In tako se je zgodilo, da je višji nadzornik zapustil restavracijo v spremstvu mestnega redarja in moral proti svoji volji na policijo. Tam se je izkazalo, da je višji nadzornik sicer sila nevaren srcem romantičnih natakark in kasirk, da pa nima nič listega, kar daje človeku največ veljave in mu tudi v kolodvorski restavraciji zagotavlja najpopolnejše spoštovanje, da nima cvenka. Višji nadzornik ni imel niti jednega krajcarja v žepu, ko je svoje znance povabil na diné. Pač pa je gojil nadejo, da mu njegovi stari znanci z veseljem pomorejo iz zadrege. Pisal je torej iz policijskega zapora njemu znanemu gospodu, naj mu nosodi, kolikor potrebuje, a kakor je bila prazna nadeja glede zaupnosti restavracijskih natakarkjev, tako tudi glede kredita pri znancih. Višji nadzornik ni dobil pričakovane posojila za pokritje stroškov dinéja in mestna policija ga je vsled tega izročila pristojnemu sodišču. „Slov. Nar.“

* **Maščevarni bikoborec.** — Kakor na Španjskem, tako so tudi na južnem Francoskem boji z biki silno priljubljeni in so bikoborci (toreadorji) najpopularnejši možje. Francoska vlada bi te boje rada odpravila in je zategadelj prepovedala ubiti bika, kateri nastopajo pri teh borbah. Nedavno tega je neki bik usmrtil slavnega toreadorja El Tita. Ko je zadnje nedeljo ta bik zopet nastopil, zahtevalo je občinstvo, da ga mora toreador ubiti. Toreador ni hotel tega storiti, kar je občinstvo silno razkačilo. Začelo je z demolaranjem cele arene, vsled česar se je toreador udal in je bika ubil. «Kri za kri, glavo za glavo» so kričali ljudje in bili silno zadovoljni, da se je smrt El Tita maščevala s tem, da se je ubil bik, kateri ga je umoril.

* **«Le prince gamelle»**, tako zovejo poredni Parižani vojvodo d'Orléans, kateri se je zaročil z avstrijsko princesinjo, z nadvojvodinjo Marijo Dorotejo. Ta zaroka je popolnoma zasebna stvar prizadetih oseb, a mogoče je vendar, da ima neki politični pomen. «Le prince gamelle» živi vedno v bližini francoske meje in torej ni imel prilike, zaljubiti se v nadvojvodinjo, živečo v neki samotni grajščini na Ogerskem. Pa bodi že kakorkoli, stvar je na sebi jako zanimiva že zategadelj, ker je to prva zveza mej Habsburžani in Orléanci. Slednji bi bili že pred 50 leti radi stopili v tako zvezo s habsburško-lotarinško rodovino, a na Dunaju so dotično pogodbo takrat odklonili. Takrat so se na Dunaju še živo spominjali vojvode Filipa d'Orléans, kateri je pred 100 leti, kot član konventa, imenujoč se «Filip Egalité», glasoval za obglavljenje kralja Ludvika XVII., so-proga avstrijske princesinje. Citoyena Filipa Egalitéja pranetjak je sedaj ženin pranetjakinje obglavljene kraljice Marije Antoinette! Čudna so pota usode!

* **Madjarska svoboda.** Madjarska ljudska stranka, katere se vladajoča klika boji kakor peklenšček križa, je napovedala ljudski shod v Varini. Okrajni predstojnik je po vseh občinah razglasil, da se ne sme nihče shoda udeležiti, njegov sosed pa je zajedno zagrozil z glóbo 100 vsakemu, kdor bi šel na shod. Orožniki so zasedli most in branili ljudstvu prehod, čolni pa so se za ta dan konfiskovali, češ, da je prevažanje nevarno. Postajenačelnik v Zsolni je dobil nalog, da ne sme dati naročenih štirih vagonov, vsem drugim postajenačelnikom pa se je prepovedalo izdajanje vožnih listkov do postaje Varine. Vzlic temu se je zbralo na shodu blizu 7000 oseb. Prav ko se je imelo zborovanje

začeti, je vladni zastopnik shod razpustil, češ, govorniški oder ni dosti trden. Ljudstvo je hotelo moža ubiti, a ščitili so ga orožniki. Šele ko je vladni zastopnik ukazal orožnikom, naj ustrelje, so se ljudje razšli.

* Amerikanski dvoboj? Dne 25. t. m. zvečer je blizu Kopra s parnikom „Bagnara“ vozeči se Martin Staniško iz Semiča v črnomaljskem okraju skočil v morje, da se utopi. Dva mornarja sta skočila za njim in ga rešila. — Staniško — mož se najbrže kako drugače piše — je povedal, da se je hotel utopiti, ker nima dela in tudi ne upanja, da ga vdobi. Pri njem se je našel listek z misterioznim napisom: „Pred dvema letoma sem v Inomostu potegnil črno kroglo. Morda najdem v valovih morja tisto srečo, katere v življenju nisem mogel doseči.“

* Dolgovi evropskih držav. Pariški „Economist Européen“ objavil je te dni podatke o dolgovih evropskih držav. Glasom tega lista iznašal je skupni državni dolg posamičnih držav l. 1895. lepo svotico 121.966 milijonov frankov. Od leta 1885. povišala se je ta svota za 20.506 milijonov. Države, v katerih se je javni državni dolg poslednja leta povišal izdatno, so te-le: Rusija (za 7541 milijonov frankov); Nemčija (za 5743 mil. fr.), Francija (za 2278 mil.), Italija (za 1914 mil. fr.) in Avstro-Ogerska (za 1237 mil. fr.) Padel pa je državni dolg v poslednjih 10 letih na Angleškem (za 2244 milijonov frankov), na Španjskem (za 394 mil.) v Danski (23 mil.), v Luksemburgu (za 4 milijone). — Izmed vseh 21 evropskih držav bile so leta 1895. največ zadolžene: Francija s 26.779 milijonov frankov, Angleška s 16.424 mil., Rusija s 15.767 mil., Nemčija s 13.252 mil., Avstro-Ogerska s 14.021 mil. in Italija z 12.941 mil. frankov. V teh državah došlo je torej breme javnega dolga na vsakega državljan: Na Francozskem 698 fr., na Angleškem 419, na Ruskem 161, v Avstro-Ogerski 338 in v Italiji 418.

* Zaklad v šlebedrih. — Arabec Ali Ben Ali, službujoči kakor kurilec na Lloydovem parniku „Imperatrix“, kupil si je bil med potjo iz Aleksandrije v Trst v Carjemgradu za 50 nvč. par starih šlebeder. Ker so mu pričela razpadati, hotel jih je prošli teden popravljati. Koji manj varčen človek nego je Ali, vrgel bi jih bil v smeti. Ko je torej paral in krpal stare šlebedre, padel mu je iz pete mali žakljic v naročje. Arabec je žakljic odvezal in v prijetno njegovo presenečenje zagledal je 10 lepih zlatih turških lir. Umevno je, da je Ali urno odtrgal peto tudi drugemu šlebedru, in glej, tudi v isti bil je žakljic in v njem 10 zlatih lir. Tako je varen mož našel v starih šlebedrih denarja, vrednega okolu 240 gld. Bati se je le, da Lloydovi mornarji pokupijo v Carjemgradu vse stare šlebedre in coklje.

* Sedemnajst oseb obsojenih na smrt. — Dne 15. junija je pričela v Zagrebu velikanska kazenskega razprava, naperjena proti 36 zločincem iz sela Stenjevec, ki so imeli na vesti celo vrsto umorov, ropov in tatvin. Dne 31. pr. m. se je proglasila razsodba. 17 teh zločincev je obsojenih na smrt, najst njih pa ukupno na 82 let težke ječe. Osem njih so rešeni obtožbe. Med obsojenimi na smrt sta tudi dve ženski. Za vsakim obtožencem je stal po jeden orožnik. Zadnji v skupini svojih sokrivcev bode obešen neki Mijo Brezovič, prava zver v človeški podobi, ki ima na vesti več umorstev in je bil sploh vodja zločincem. Gledati bode moral torej vse smrtno muke, ki jih bodo trpeli njega tovariši. Proglašenje razsodbe je napravilo grozen utis na obsojence; vsi so bili bledi kakor smrt in so se tresli na vsem životu. Nekateri so bili tako iz sebe, da so se komaj dvignili raz sedeže. Za to velikansko razpravo trebalo je 23 razpravnih dni, a materijala je bilo toliko, da se mora priznati, da so sodišče, tožitelj in zagovorniki zmogli uprav orjaško delo. „Obzor“ zaključuje svoje poročilo: Dal Bog, da si mladi naraščaj v okolici stenjevski globoko ohrani v svojem spominu to žalostno usodo svojih starih, kakor svarilen vzgled, da se njih krásni kraj nikdar več ne bode omenjal v strah in trepet prebivalstva vse okolice.

Književnost.

„Knjižnica za mladino“. — 31. julija je izšel že 19. snopič pod naslovom: Slavoj in Ljudmila. Milosrčna brata in sestra. Zbirka kratkočasnih in poučnih pogovorov o živalih. I. del. Slovenski mladini nabral in priredil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. — Str. 96. Cena trdo vezanem snopiču za naročnike 20 kr., v razprodaji 25 kr. — Obseg: 1. Uvod. 2. Stvarnik in ovca. 3. Ovca. 4. Tasica. 5. Pticek v kletki. 6. Slavojeva domisljija. 7. Rujavi hrošč. 8. Metulj. 9. Metuljev lovec. 10. Črviček. 11. Muke koristnih živalij. — To so le glavni naslovi; večina sestavkov ima se pododdelke. — Pisatelj si je postavil kot vodilo: vzbujati v mladih srceih milosrčnost do živalij. Ta namen knjizica gotovo tudi doseže v polni meri. — V decembru ali pozneje izide drugi del te zelo mišno pisane zbirke.

V snopiču za avgust izide jako lepa povestica „Bogdanova mlada leta“. Svojim prijateljskom spisal Ludovik Černej (učitelj v Makolah.) — Kakor se vidi, tudi mladinski spisi so se začeli množiti pri nas Slovencih. In prav dobrih spisov za mladino smo živo potrebovali. Le naprej takó. — Žal, da „Knjižnica za mladino“ doslej nima niti 500 naročnikov, kar je slabo znamenje za njen obstanek.

„Slovenska knjižnica“. — Trojnati snopič izide 15. sept.; obsegal bo Krilanove spise v prozi s 4 slikami. Cena za naročnike 45 kr., za nenaročnike 60 kr.

Narodno gospodarstvo.

(Urejuje M. Ivančič.)

Razgled po svetu. — Ukljub deževju je bila do zdaj žetev po Evropi, posebno po vzhodnih deželah, zadostna. — V naši državi kažejo južno-zahodne dežele dovoljne žitne pridelke, med tem ko je nezadostno uspevala po ogerskem nižavju pšenica in rž. — Ječmen obečuje po celi državi izvrstno kakovost; oves, kuruza in repa obečajo pa bogate pridelke.

Na Francoskem in Nemškem so s pridelki zadovoljni.

Po Angleškem so sploh dobre in zgodnje žetve. Ravno tako po Turškem in v Rumeliji žitno stanje dobro.

Redilna krma prešičev. Po naših gorah napravljajo veliko vina iz hrušk in jabolk. Ostanki, t. j. tropine, ki ostajajo pri stiskanju mošta, se dajo dobro uporabljati za krmo prešičem. — Kakor vinske tropine imajo tudi sadne še veliko redilne snovi v sebi, ter jih lahko koj pokrmimo, ali pa, če jih je preobilno, je dobro, da jih stiskamo v sode tako, da jih zrak ne more pokvariti.

Krmijo naj se po malem kot dodatek k drugi piči.

Solenje masla. Solenje surovega masla je tam neobhodno potrebno, kjer ga hočejo razpošljati v oddaljene kraje, v obče pa tam, kjer ga hočejo hraniti delj časa nepokvarjenega. — Kako pa naj se soli maslo?

Z gnetenjem treba ločiti maslo od primešanega mu pinjenega mleka. Nikakor pa ne gnesti z rokami, ker nikdar niso roke dovolj čiste in vedno nam oslabé okus in čistost sirovega masla; zato torej moramo rabiti pri gnetenju ali lesenó žlico, in to pri mali množici masla, ali pa posebne deske za gnetenje, katere se dobivajo dandanes po vseh mlekarnicah, ki pridelujejo masla v večjih množicah.

Na tej obrobljeni deski, ki ima primeren valjar, izgnetemo maslo, potem razegnemo in solimo več ali manj, kar se ravna po daljši ali krajši trpežnosti, katero homo zahtevali od masla.

Sol ima v maslu dva namena, in sicer namen: odstraniti še zaostalo, maslu škodljivo pinjeno mleko, in braniti ter zadrževati razkroj maslene toščobe.

Sol mora biti suha, čista, bele barve, torej brez pomešanih jej drugih snovij, ne predebela in ne predrobna.

Po okusu odjemalcev doda se maslu več ali manj soli, navadno 2-5 odstotkov, t. j. na 100 kg. sirovega masla 2-5 dekagramov soli.

Odtehtano, na omenjeni deski razegnemo in z odmerjeno množino soli enakomerno potreseno maslo, se dobro pregnete. Čez nekaj ur. (3-4 po leti, 6-8 ur po zimi) pregnete se z nova vsa množina tako, da je odšla slednjé vsa preobilna voda iz njega, da je maslo odslej vseskozi enakomerno sestavljeno. Tako izdelano maslo je pred razkrojem in skisanjem zavarovano in hrani delj časa dober fini ukus.

Ako je postalo maslo premehko, kar se posebno po leti dogaja, hladiti ga je treba v mrzli vodi.

Take mlekarnice, katerih toplota je 12° C, so velike važnosti k dobremu uspehu pinjenja in napravljanja masla.

Proti koliki. — Izkušano sredstvo, kakó odstraniti koliko pri konjih je, ako namočimo 4 do 5 žitnih žakljev in jih obvežemo konju krog trebuha. Za notranjo rabo naj se vzame ena žlica terpentina, pomešanega s štirimi črnjaki (v pomankljaju pol korzarca lanenega olja).

Kit za peči. — Sobne peči, ako so spokane, se zopet zvežejo tako le: Napravi se iz enakih delov

lovice, soli in pepela (od lesa) zmes, katero se zmnočeno dobro zgnete. Stem se potem mrzla peč zamaže

Kako se hrani meso. Meso se dá dobro hraniti, ako se ga 24 ur hladi pri 1 do 2 stopinj toplote. Tako meso se da še po 14. dnevu uporabiti.

Dobro je torej, ako se v to svrbo po mesnicah napravljajo hladilnice.

Trtoreja na Kranjskem. — Na Kranjskem oddalo se je iz državnih zalog 26.000 kolčij in 34.167 bilf. Od teh dobila je kmetijska podružnica „Rudolfovom“ 10.000 kolčij in 19.900 bilf.

Vrh tega razdelilo se je med ubožne kmete 1320 različnih trt.

Bolezen na gobcu in na parkljah je v okolici „Gradeca“ in v „Leibnicu“. Prepovedan je uvoz in izvoz žvine.

Trtna uš. Po nekaterih krajih na Ogorskem, posebno v Požunu, slednič na Nižjeavstrijskem (okraj Pulkau in Pellendorf) dobila se je trtna uš.

Za kratek čas.

* Premeten Ribničan je prišel k zdravniku iskat dobrega sveta v boleznih. Ko ga zdravnik natanko preišče, pomoli mu malo stekleničico pod nos, rekoč: „Očka, poduhajte“. Ribničan duha. „Dobro“, pravi zdravnik „sedaj ste ozdravljeni“. „Koliko sem dolžan?“ vpraša Ribničan. „Deset goldinarjev!“ Ribničan mirno poišče desetak ter ga pomoli zdravniku pod nos: „Duhajte — nu sedaj ste pa vi plačani!“ ter odide z desetakom iz sobe.

* V bolgarski vojski vlada nekaj dnij sem nepopisna radost. Bolgarski prestolonaslednik, koj po rojstvu s svetinjno za hrabrost odlikovani princ Boris, je na rokah svoje pestunje obiskal vojaški tabor v Knjaževem. Bil je navdušeno vsprejet, in to navdušenje je veljalo ne samo njemu, nego tudi njegovi pestunji. Boris je gotovo izredno nadarjen, ker se je njegovim vzgojiteljem zdelo potrebno lesene vojake, s katerimi se je doslej bavil, nadomestiti z živimi. Poskus v Knjaževem se je sijajno obnesel. Princ Boris si je najprej ogledal ves tabor, potem pa so vojaki pred njim defilirali. Koncem parade so se častniki zbrali okrog njega, oziroma njegove pestunje, in princ Boris jim je milostno rekel: „Bil sem jako zadovoljen, hvala Vam gospodje“.

I.

Premeten krčmar.

(Poslal P. Žbogar.)

Miha Brozgovič je imel 44 sodov vina. V kleti je pa razpostavil sode takó da je bilo ob vsaki steni 12 sodov. To je naredil takó-le:

1	10	1
10		10
1	10	1

Ko je prodal 12 sodov vina, je pa ostalih 32 prestavil takó, da je bilo ob vsaki steni zopet polnih 12 sodov. Kakó je to napravil?

(Imena rešilcev prihodnjíc.)

II.

Stolp.

(Ime pošiljalca prihodnjíc.)

a													
a	a	a											
a	a	a	a										
a	a	a	a	a									
a	a	a	a	a	a								
a	a	a	a	a	a	a	b						
b	c	c	c	c									
d	d	d	d	d									
d	e	e	e	e									
e	e	e	g	g									
i	i	i	i	i									
i	i	i	j	j	j	k							
k	k	l	l	l	l								
l	m	m	n	n	n	n							
n	n	n	n	n	n	n	o	o	o				
o	o	o	p	p	p	r	r	r	r				
r	s	s	t	u	u	u	v	v	v	v	z		

Postavite gornje črke, da se bo čitalo: 1. črka. 2. turško imé, 3. rudnina, 4. žensko imé, 5. orožje, ki so ga rabili stari Slovani, 6. žensko imé, 7. dežela, 8. duhovnik, 9. mesto v Avstriji, 10. kovaško orodje, 11. posoda, 12. učencé, 13. žival, 14. ženska oseba, 15. mesnina, 16. imé dveh narodov, 17. imé dveh avstrijskih mest, 18. imé dveh delov zemlje. Srednja vrsta od zgoraj navzdol da imé slovenske knjige.

(Rešilci dobé v dar po 1 iztis „Slovenske knjižnice“, kateri si sami izvolijo.)

Rešitve nalog v zadnjem „Primorcu“.

I.

Brzojavka: „3 tininec poslamt“ je dala mnogim pridnim reševalcem veliko posla, ali zaman so si belili glavo: en sam je uganil. Nekdo nam je poslal celó takó-le rešitev: „Triestinisches

Postamt. — Toda brzojavka bi se morala glasiti: „Tri dni nič poslat“. Trговец s sadjem je to slučajno razumel. Taki so naši brzojavni uradi! — Srečni rešilec je: Vinko Nedeljko, nadlovec na Trbižu. Dodatno rešil še Jan. Bizjak v Kamnjah.

II.

Demant.

(Poslal J. Spik na Slapu pri V.)

č e k o p i s
m a k o
r u s k o
č a s o p i s
k o p i s
p i s

Najdaljši vrsti dasti besedo: časopis.

III.

Vrstitev števil.

(Poslal J. Pavšič v Lomu):

1	2	3	4	5
3	4	5	1	2
5	1	2	3	4
2	3	4	5	1
4	5	1	2	3

Na vseh dvanajst stranij je svota števil 15. t. j. v vsaki teh vrst pride vseh pet števil. — Ta rešitev je mogoča še na druge načine, ali v vsaki 12 vrst mora priti vsejedno vseh pet števil.

IV.

Računske naloge.

1. Polž bi prišel deseti dan zvečer vrh zida (t. j. v devetih dneh 9 čevljev visoko, deseti dan do večera pa 3 čevlje.)

2. Vojakov je bilo 36.

3. Bilo je 14 zajcev in 22. golobov.

Rešilci so: Sajovic Jak., sluga drž. žel. v Ljubljani. IV. 2. (t. j. rešil je samo 36 vojakov). — Vinko Nedeljko na Trbižu I. IV. 2, 3. (t. j. brzojavko in zadnji dve rač. nalogi). — Franjo Vuga, petošolec, Kanal II do IV (t. j. vse razum brzoj.). — Ana Scheimer v Barkovljah III. in IV. — Jož. Klavora in Jož. Schickl IV. 2, 3. — Franc Vogrič, dijak na Ponikvah, IV. 2, 3. — Ivan Mihelič, učenec v Boleu, II., III., IV. 2, 3. — Tomaž Frandolič v Zdravščini, enako. — Križaj Jak. v Solkanu IV. 2, 3. — Ivan Danev na Proseku II, III, IV. 1, 3. — Peter Žbogar v Avčah III, IV 2, 3. — Ivan Spik na Ponikvah III. — Viktor Kovač na Dunaju, II-IV. — Metod Jarec v Unterkothen na Virtemberskem III, IV 2, 3. — Kenda Ivan, krčmar na Kneži, III, IV, 2, 3. — Tom. Šuligoj v Gor. Trebuši IV. 2, 3. — Alojz Žerjal III., IV. 2, 3. — Jan. Bizjak v Kamnjah I, II, III, IV, 2, 3. (t. j. vse razum polža). — Fortunat Pervanje, Prapetno, II, III. — Anton Nanut v Št. Andrežu III, IV, 2, 3. —

Loterijske številke.

18. julija:				
Trst	47	50	1	48 78
Line	57	25	18	71 54
22. julija:				
Praga	6	40	81	23 10
Lvov	40	18	86	34 89
25. julija:				
Dunaj	46	61	10	69 45
Gradec	37	68	73	82 44
Inomost	4	72	41	46 1
29. julija:				
Brno	60	84	34	19 33

Dunajska borza

3. avgusta 1896.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	60	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	80	"
Avstrijska zlata renta	123	"	45	"
Avstrijska krona renta 4%	101	"	20	"
Ogerska zlata renta 4%	122	"	30	"
Ogerska krona renta 4%	99	"	50	"
Avstro-ogerske bančne delnice	968	"	—	"
Kreditne delnice	358	"	60	"
London vista	119	"	65	"
Nemški drž. bankovei za 100 mark	58	"	65	"
20 mark	11	"	72	"
20 frankov	9	"	50	"
Italijanske lire	44	"	40	"
C. kr. cekini	5	"	64	"

Železniški urnik.

Videm-Čedad in nazaj.

Iz Vidma v Čedad.		Iz Čedada v Videm.	
Odhod:	Prihod:	Odhod:	Prihod:
6:12	6:43	7:10	7:38
9:05	9:32	9:47	10:15
11:20	11:48	12:15	12:45
15:44	16:16	16:49	17:16
20:10	20:38	20:54	21:22

Odvetnik

dr. Camillo vitez Egger

Je preložil z dnem 1. avgusta t. l. svojo pisarno v Baumanno-vo hišo v Gosposki ulici št. 7. prvo nadstropje. P. 57 6-1

Tržne cene.

		za 100 kilov	
Kava:	Santos	gld. 132	do 140
	Sandomingo	160	"
	Java	160	" 164
	Cejlon	185	"
	Moka	192	"
Sladkor		36-1/2	37
Špeh		52	56
Petrolj	v sodu	18-1/2	"
	v zaboju	5 80	"
Maslo	surovo	64	66
	kuhano	80	"

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld.	12 50	št. 1 gld.	12 20	št. 2 gld.	12
" 3	11 70	" 4	11 30	" 5	10 50
št. 6 gld.	9 50	št. 7 gld.	—		—

Ogerska:

št. 0 gld.	12 50	št. 1 gld.	12 20	št. 2 gld.	11 80
" 3	11 50	" 4	10 80	" 5	10 50
št. 6 gld.	9 90	št. 7 gld.	8 50		—

Otrobi debele	gld. 4 60	do	4 70
drobne	" 4 60	"	—
Turšica navadna	" 5 50	"	6 40
Oves	" 7	"	—

CENIK

mlinov „Erste Ofen-Pester Dampf-mühlen“.

Via Cappuccini N. 11,

(v bivši tovarni sladkorja).

Pšenični gres	N. B.	fl.	13 80
"	"	C.	13
Pšenična moka	" 0	"	12 80
"	" 1	"	12 40
"	" 2	"	12
"	" 3	"	11 60
"	" 4	"	10 90
"	" 5	"	10 60
"	" 6	"	10 10
"	" 7	"	8 90

Pšenične otrobi drobne a fl. 4 55 debele a fl. 4 75, zob a fl. 7—, turšica ogerska fl. 5 65, domača fl. 6 45. Sol, turšična moka in drugi pridelki.

Za več ko 25 statov (kvintalov) po sporazumljenji.

Zaloga pridelkov iz Monastera.

Riž mutico Ia a fl. 24 za 100 kg.

" " IIa " " 22 " " "

" " IIIa " " 19 " " "

in ceneje vrste od drugih tovarn.

Vino za domačo rabo v sodčkih po 56 litrov:

po 14, 16, 18, 20 in 24 kr. liter.

Vse brez zaveze.

Ozira vreden zasluzek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsaki fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. 32, 25—25

Oglas!

„Pomladanski odmevi“ in „Gorske cvetlice“ — pesmi za sopran, alt, tenor in bas, zložil Janez Laharnar. Dobé se pri skladatelju na Št. Viskigori, (p. Slap ob Idriji), prve za 70 kr., druge za 50 kr. komad. 35 3—1

Stalna razstava strojev v Gorici, na Travniku 16, zadej.

Pražko-Bubnska tovarna strojev, livarna železja in kovine Bertold Kraus, podružnica na Dunaju 3/2 Löwengasse 3, ima

v Gorici na Travniku 16, zadej

stalno razstavo plugov ter ostalih poljedelskih potrebščin, kakor vsakovrstne stiskalnice, čistilnice, stroje za rezanje krme, slame in repe, trijerje robkače.

Vinske stiskalnice in mlini za grozdje, zaloga slovečih Garvensovih pomp in vozov kakor tudi vseh tehniških potrebščin.

Zastop v Gorici ima F. Primas.

Velika izber nepremočljivih pokrival za voze in šotorje ter dežnih plaščev, povoščenih preprog za pralne in jedilne mize, kadij za kopanje, pragove itd. v krasnem desinu. — Stroji za šivanje najboljših sestav vsake sisteme po nizkih cenah. — Najceneje v Gorici!

Brockmannov žveplenokisli kalk za odgojo mlade živali in za hrano živine vsake vrste.

Blagajne gotove proti ognju vsake velikosti.

Razstavnici prostori — v katerih se tudi prodaja — so odprti vsak dan in radi tega ne sme zamuditi priliko nijeden gospodar, da bi si ne ogledal to zanimivo rastlavo v Gorici na Travniku št. 16, zadej.

128, 3—2, S.

54, 3—1, P

Klepar Artur Makutz

Ozki ulici (via Stretta) št. 1 v Gorici priporoča škropilnice proti peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi) iz trdega in svetlega bakra priprosto sestavljene. Zaliske (valvole) se lahko premenja. Cena je zelo nizka. Popravlja druge škropilnice. Sprejemlje naročila za druga kleparska dela. Postreže pošteno in solidno. 62, 3.

Za čuda v ceno!

Le 2 gld. 10 nč.

Naša dunajska trvdka naročila nam je, da povsem razpustimo tukajšnjo našo podružnico. Radi tega razprodajamo 40 zelo lepih in koristnih predmetov v ceno, kakoršne še nikdar ni bilo, za samo 2 gld. 10 nč. in sicer:

- 1 pozlačeno uro, urejeno na minuto, o čemer jamčimo za jedno leto;
- 1 pozlačeno veržico, koje zaradi nje sijajne vnanjosti ni razločiti od prave zlate;
- 6 komadov dvostrokovnih robecev;
- 1 zelo lepo žepno zrcalo s fino brušenim steklom;
- 1 krasno svilnato ovratnico, najnovejšega kroja;
- 1 jako fino naprsno iglo z umetelnimi briljanti;
- 1 krasno častniško usnjato novčarko iz zelo finega usnja; S. 122 6—5
- 3 komade jako finih naprsnih gumbov iz ponarejenega zlata in umetelnimi briljanti;
- 2 komada zapestnih gumbov iz ponarejenega zlata z mehaniško patentovano zatvornico;
- 1 zelo elegantno pariško zapono za gospé;
- 1 fino torbico za smotke;
- 1 fin ustnik za smotke;
- 10 komadov finega angleškega papirja za pisma in
- 10 komadov finih angleških kuvert.

Vseh teh 40 krasnih predmetov vkupe z uro vred stane le P. 52 6—4

2 goldinarja 10 nč.

Z naročbami treba se je kolikor možno požuriti, ker zaloga ne traja dolgo in se nikdar več v življenju ne pojavi tako ugodna prilika.

Razpošilja po poštnem povzetju Krakovska ekspedicija za ure

F. WINDISCH

Krakovo, št. 7

NB. Kar ne ugaja, vsprejme se takoj nazaj.

Strugarska delavnica

Andreja Reja v Podgori

priporoča se

za vsakovrstna strugarska dela, kakor: čolne, kroglje za igre, noge za mize, omare, škrinje itd. Postreže po ceni in izdeluje dobro. Priporoča se rojakom v Gorici in na deželi.

Prodaja

STEINFELDSKO PIVO,
vino in žganje

M. Brass, v Gorici na Kornu

(v bivši Reichovi hiši).

Ivan Domicelj v Korminu
 na glavnem trgu v nekdanji Pallovi hiši
 priporoča rojakom iz Brd svojo trgovino jedilnega blaga in domačih, zunanjih pridelkov, n. pr. sladkor, kavo, riž, olje, moko in druge reči, dalje petrolij ter raznovrstne sveče za cerkve in pogrebe. 68 3

Postrežba je vestna in pošena, cene zmerne.

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moka za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta S. 123 8-6

moka za pitanje

je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiva v zaznamovanih in s svincem zapečatenih žakljih od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici

na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici. P. 53 7-1

Kathreiner's
 KNIPPPOVA SLADNA KAVA
 je kot
 primes k bobovi kavi
 edí o zdrava
 kavina pijača.
 Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
 Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne znave z imenom
Kathreiner

Veliki prazni sodovi
 iz Srbije,

iz hrastovega lesa z železnimi obroči, od 20-70 hektov, 6-7 cm. debelosti v glavi, popolnoma zdravi, so na prodaj. — Natančneje poizvedbe daje upravnništvo ali v hiši via 121 6-6 S. Dreossi št. 2. 50 4-2 P

S. 103 10-6 **IZDELOVANJE** P. 45 12-3
strojev in priprav vseh vrst
Ivan Schindler, Dunaj-Himberg.
 Priprave in stroji za poljedelstvo, vinarstvo, kavarnarje, gostilničarje, mesarje, sladčičarje, barvarje, sedlarje, tapecirarje itd., kakor tudi za domače gospodarstvo — vse po najnižjih tovarniških cenah.
 Ceniki v slovenskem jeziku in z nad 300 podobami gratis in franko. Obratiti se je naravnost na
Johann Schindler, Wien-Himberg.

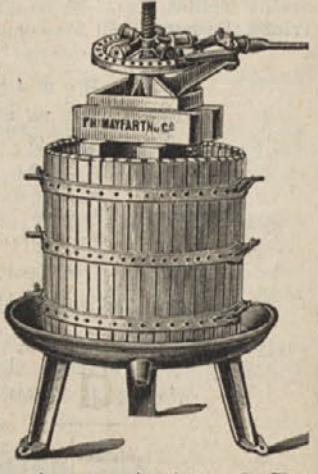
Radi dobička na sadju in vinu!

STISKALNICE za sadni mošt za vino iz grozdja
 z vedno delujočim dvojnatinim pritiskalom in ravnalom tlačilne moči „Hercules“ z jamstvom največje vsposobljenosti za delo do 20% večja nego pri drugih stiskalnicah
Mlini za sadje in grozdje

Robkači za grozdje. — Popolne moštarne stojče in vozne.
 Stiskalnice za sok, mlini za pripravljanje malinovca in drugih sadnih sokov.
 Sušilnice za sadje in zelenjad. stroji za olupljanje in rezanje sadja.
 Najnovejše samodelujoče patentovane trine in cvečilne škropilnice „Syphonia“
 Izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom kot posebnost najnoveje, najizvrstnejše, najtrajnejše, pripoznano najbolje sestave

PH. MAYFARTH & Co.
 e. kr. jedino priv.

TOVARNA KMETIJSKIH STROJEV, LIVARNA IN FUŽINA NA PAR.
Dunaj, II. Taborstrasse 76.
 50 10-2 Odlikovan z 320 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svinjnjami.

Obsežni popisi in mnogobrojne priznalnice zastoj. — Zastopniki in prek. pet se iščejo.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Franjo Jakil
 Tovarnar kôž v Rupi
 zaloga v Gorici Raštel 9.

Lončar Alojz Černe
 v Kobaridu izdeluje vsakovrstne lončene peči in modovnice za ognjišča po najnovejših uzorih. Cene so nizke in dobro blago. Prevzame tudi stavbinske okrase po doposlanih načrtih.

ANTON OBIDIČ
 čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Gostilničar Ivan Lisjak
 pri „Rajhu“ št. 5. na Kornju, priporoča svojo gostilno: vino belo vipavsko in brisko, teran kraški, pivo steinfeldsko, kuhinja dobra, sobe izvrstne za prenočišče, prostorni hlevi za živino. Cene primerne.

Trgovec z vinom Anton Čoš,
 v Nunski ulici, v Gorici (gostilna pri „belem zajcu“) priporoča bogato zalogo vsakovrstnega belega in črnega vina v sodčkih od 56 l. naprej, katerega ima v svoji zalogi v gledišni ulici, 20. Cene zmerne, pošena postrežba.

Pek Karol Drašček
 priporoča
 pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Fotograf A. Jerkič
 na Travniku
 priporoča svoj fotografični zavod zavednim Slovincem na Goriškem.

IVAN DEKLEVA
 veletržec z vinom,
 ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko
 Vrtna ulica št. 8.
 priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna.
 Za pristnost vina jamči.

Svečar J. Kopač v Gorici
 Solkanska ulica 9
 priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 245. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabijih vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Anton Kuštrin
 v Gosposki ulici št. 23
 priporoča svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja
 priporoča svojo gostilno „pri golobu“ za vojašnico št. 7. Vino belo in črno prve vrste. Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjar Franc Bensa
 v Ozki ulici 8
 priporoča vsakovrstno usnje, podplate, kopita, orodje in druge potrebščine za čevljarje.

Anton Koren
 Gosposka ulica 4
 priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Wañek
 na Goriščetu
 priporoča svojo zalogo goriškega piva.

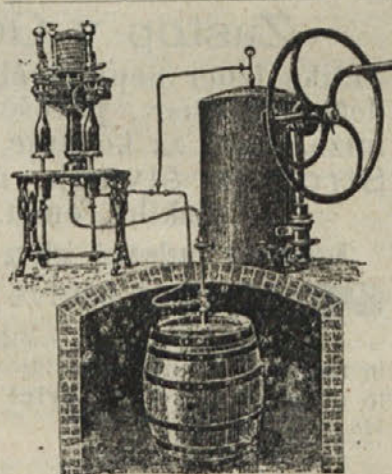
Andrej Čermelj
 na Kornju
 priporoča svojo zalogo raznovrstnega jedilnega blaga. — Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon
 v Semeniški ulici
 priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborni vini.

Andrej Jakil
 Tovarnar kôž v Rupi p. Miren.
 Prodajalnica na Kornju v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča
 v Semeniški ulici in za veliko vojašnico priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško stroko, kakor peresa, svinčnike, papir, knjižice itd.

Saunig & Dekleva
 glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa št. 4. Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popravljavnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

JOS. VINDYS
 tovarna strojev in livarna
 Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94.
 priporoča
patentne stočilne stroje
 brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem steklenic,
ZRAČNE TLAČILKE
 (lastna iznajdba)
 povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.
 Ceniki na zahtovo brezplačno.